

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
PAOLA MENGOZZIHO
přednesené dne 28. června 2018¹

Věc C-652/16

**Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova,
Rauf Emin Ogla Ahmedbekov
proti
Zamestnik-predsedatel na Daržavna agencija za bežancite**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Administrativen sad Sofia-grad, (správní soud v Sofii, Bulharsko)]

„Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Prostor svobody, bezpečnosti a práva – Hranice, azyl a přistěhovalectví – Normy o přiznání postavení uprchlíka – Směrnice 2005/85 a 2011/95 – Žádosti o mezinárodní ochranu podané rodinnými příslušníky osoby, která požádala o přiznání postavení uprchlíka – Vnitrostátní ustanovení, které přiznává postavení uprchlíka rodinným příslušníkům uznaného uprchlíka – Směrnice 2013/32 – Právo na účinný opravný prostředek“

1. Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii, Bulharsko) prostřednictvím žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, která je předmětem tohoto stanoviska, předkládá Soudnímu dvoru řadu devíti předběžných otázek, jež se týkají výkladu různých ustanovení směrnic 2011/95² a 2013/32³. Velká část těchto otázek se týká procesních i hmotněprávních aspektů ohledně vyřizování žádostí o mezinárodní ochranu podaných členy téže rodiny⁴. Naproti tomu druhá, třetí, osmá a devátá otázka se týkají aspektů souvisejících s přezkumem přípustnosti žádostí o mezinárodní ochranu a rozsahu kontroly soudu prvního stupně ve vztahu k rozhodnutím o zamítnutí této ochrany, které již Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii, Bulharsko) vznesl, ačkoli z částečně jiných hledisek, ve věci Alheto, ke které jsem přednesl své stanovisko dne 17. května tohoto roku (C-585/16, EU:C:2018:327).

A. Právní rámec

2. V zájmu větší čitelnosti tohoto stanoviska budou relevantní ustanovení unijního a vnitrostátního práva uvedena v rámci analýzy jednotlivých předběžných otázek. Na tomto místě postačí připomenout, že posouzení žádostí o mezinárodní ochranu v bulharském právu upravuje Zákon za ubežišteto i bežancite (zákon o azylu a uprchlících, dále jen „ZUB“), který stanoví dvě formy mezinárodní

1 – Původní jazyk: italština.

2 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (přepřacované znění), Úř. věst. 2011, L 337, s. 9.

3 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (přepřacované znění), Úř. věst. 2013, L 180, s. 60.

4 – Za „rodinné příslušníky“ se ve smyslu směrnice 2011/95 považují členové rodiny, uvedení v čl. 2 písm. j) této směrnice, osoby požívající mezinárodní ochrany, kteří se zdržují v souvislosti se žádostí o mezinárodní ochranu ve stejném členském státě, pokud tato rodina existovala již v zemi původu. K nim patří, což je relevantní v projednávané věci, manžel nebo manželka osoby požívající mezinárodní ochrany a nezletilé děti páru.

ochrany, přičemž první je spojena s přiznáním postavení uprchlíka (článek 8 ZUB) a druhá vyplývá z poskytnutí statusu humanitární ochrany (článek 9 ZUB), což odpovídá doplňkové ochraně podle směrnice 2011/95. Tato směrnice a směrnice 2013/32 byly do bulharského práva provedeny novelizací ZUB prostřednictvím dvou zákonů, které vstoupily v platnost 16. října a 28. prosince 2015⁵.

II. Původní řízení, předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem

3. Skutkové okolnosti sporu v původním řízení jsou v předkládacím rozhodnutí shrnuty takto. Dne 16. prosince 2012 Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova a její rodina legálně opustili Ázerbájdžán a přes Turecko dorazili na Ukrajinu. Během pobytu na Ukrajině, který trval jeden rok a dva měsíce, podali N. R. K. Ahmedbekova a její rodina žádost o mezinárodní ochranu a byli zaregistrováni u Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR). Aniž však vyčkali na vydání rozhodnutí o žádosti, dne 19. ledna 2014 legálně opustili Ukrajinu a odcestovali do Turecka a odtud nelegálně vstoupili do Bulharska. V tentýž den byli při pokusu opustit Bulharsko s řeckými cestovními pasy zadrženi⁶.

4. Dne 20. ledna 2014 N. R. K. Ahmedbekova a její manžel, Rauf Emin Ogla Ahmedbekov, podali nezávisle na sobě žádost o azyl k bulharskému prezidentovi. N. R. K. Ahmedbekova podala také žádost jménem jejich nezletilého syna narozeného dne 5. října 2007. Obě žádosti byly dne 4. listopadu 2014 zamítnuty.

5. Dne 19. listopadu 2014 R. E. O. Ahmedbekov podal žádost o mezinárodní ochranu u Daržavna agencija za bežancite (Státní agentura pro uprchlíky, dále jen „DAB“), která byla zamítnuta rozhodnutím ze dne 12. května 2015. Žaloba na zrušení, kterou R. E. O. Ahmedbekov proti tomuto rozhodnutí podal, byla soudem prvního stupně zamítnuta dne 2. listopadu 2015. K datu podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce stále ještě probíhalo řízení o kasačním opravném prostředku u Varchoven administrativen sad (Nejvyšší správní soud, Bulharsko).

6. Dne 25. listopadu 2014 podala N. R. K. Ahmedbekova u DAB žádost o mezinárodní ochranu pro sebe a svého syna. Také tato žádost byla rozhodnutím ze dne 12. května 2015 zamítnuta. Proti tomuto rozhodnutí podala N. R. K. Ahmedbekova u předkládajícího soudu žalobu na zrušení. V této žalobě N. R. K. Ahmedbekova uvádí, že její žádost o mezinárodní ochranu byla podána jak z osobních důvodů, a to na základě oprávněných obav před pronásledováním z důvodu svého politického přesvědčení, tak i proto, že je rodinným příslušníkem osoby, v tomto případě manžela, která byla ve své zemi předmětem pronásledování.

7. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že vůči N. R. K. Ahmedbekova a jejímu synovi bylo vydáno rozhodnutí o navrácení podle směrnice 2008/115⁷.

8. Rozhodnutím ze dne 5. prosince Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii) přerušil řízení a předložil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Vyplývá z čl. 78 odst. 1 a odst. 2 písm. a), d) a f) [SFEU], jakož i z bodu 12 odůvodnění a článku 1 směrnice [2013/32], že důvod pro nepřipustnost žádosti o mezinárodní ochranu stanovený v čl. 33 odst. 2 písm. e) této směrnice představuje ustanovení s přímým účinkem, které členské státy nemohou nechat nepoužito, například tím, že použijí výhodnější ustanovení vnitrostátního práva,

5 – Jedná se, v uvedeném pořadí, o doplňující ustanovení upravující a doplňující ZUB, která byla zveřejněna v DV č. 80 z roku 2015 a doplňující ustanovení upravující a doplňující ZUB, která byla zveřejněna v DV č. 101 z roku 2015.

6 – Během osobního pohovoru, který se konal dne 25. listopadu 2014, N. R. K. Ahmedbekova uvedla, že se dohodla s převaděčem, aby ji a její rodinu převezl do Německa. Ten je však bez toho, aby je upozornil, zanechal v Bulharsku.

7 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (Úř. věst. 2008, L 348, s. 98). Toto rozhodnutí bylo přijato dne 20. ledna 2014, tedy v den, kdy byli N. R. K. Ahmedbekova, její manžel a její syn zadrženi bulharskými orgány.

podle nichž se první žádost o mezinárodní ochranu, jak to vyžaduje čl. 10 odst. 2 směrnice, posoudí nejprve z hlediska, zda žadatel splňuje podmínky pro přiznání postavení uprchlíka a následně z hlediska, zda má nárok na doplňkovou ochranu?

- 2) Vyplyvá z čl. 33 odst. 2 písm. e) směrnice 2013/32 ve spojení s čl. 7 odst. 3 a čl. 2 písm. a), c) a g), jakož i ve spojení s bodem 60 odůvodnění této směrnice, že za okolností původního řízení je žádost o mezinárodní ochranu podaná rodičem jménem nezletilé osoby, která jí doprovází, nepřijatelná, pokud je odůvodněna tím, že dítě je rodinným příslušníkem osoby, která požádala o mezinárodní ochranu s odůvodněním, že je uprchlíkem ve smyslu čl. 1 oddílu A Úmluvy o právním postavení uprchlíků [která byla schválena dne 28. července 1951 v Ženevě a která vstoupila v platnost dne 22. dubna 1954 (dále jen „Ženevská úmluva“)⁸]
- 3) Vyplyvá z čl. 33 odst. 2 písm. e) směrnice 2013/32 ve spojení s čl. 7 odst. 1 a čl. 2 písm. a), c) a g), jakož i ve spojení s bodem 60 odůvodnění této směrnice, že za okolností původního řízení je žádost o mezinárodní ochranu podaná jménem zletilé osoby nepřijatelná, pokud je v řízení u příslušného správního orgánu odůvodněna pouze tím, že žadatel je rodinným příslušníkem osoby, která požádala o mezinárodní ochranu s odůvodněním, že je uprchlíkem ve smyslu čl. 1 oddílu A Ženevské úmluvy, a žadatel neměl v době podání žádosti právo na výkon výdělečné činnosti?
- 4) Je podle čl. 4 odst. 4 směrnice [2011/95] ve spojení s bodem 36 odůvodnění této směrnice nezbytné, aby se posuzování, zda existuje odůvodněná obava z pronásledování, resp. reálné nebezpečí vážné újmy, provádělo pouze na základě skutečností a okolností, které se týkají žadatele?
- 5) Je podle článku 4 směrnice 2011/95 ve spojení s bodem 36 odůvodnění této směrnice a ve spojení s čl. 31 odst. 1 směrnice 2013/32 přípustná vnitrostátní judikatura v členském státě, která:
 - a) příslušnému orgánu ukládá povinnost, aby žádosti o mezinárodní ochranu příslušníků jedné a té stejné rodiny posuzoval ve společném řízení, pokud tyto žádosti jsou odůvodněny stejnými skutečnostmi, konkrétně tvrzením, že jen jeden z rodinných příslušníků je uprchlíkem;
 - b) příslušnému orgánu ukládá povinnost, aby řízení o žádostech o mezinárodní ochranu, které byly podány rodinnými příslušníky, kteří osobně podmínky pro takovou ochranu nesplňují, přerušil až do ukončení řízení o žádosti rodinného příslušníka, která byla podána s odůvodněním, že dotyčný je uprchlíkem ve smyslu čl. 1 oddílu A Ženevské úmluvy;

je tato judikatura přípustná i z hlediska úvah týkajících se nejlepších zájmů dítěte, zachování celistvosti rodiny a respektování práva na soukromý a rodinný život, jakož i práva zůstat v členském státě až do posouzení žádosti, konkrétně na základě článků 7, 18 a 47 Listiny základních práv Evropské unie, bodů 12 a 60 odůvodnění, jakož i článku 9 směrnice 2013/32, bodů 16, 18 a 36 odůvodnění, jakož i článku 23 směrnice 2011/95 a bodů 9, 11 a 35 odůvodnění, jakož i článků 6 a 12 směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu⁹?

- 6) Vyplyvá z bodů 16, 18 a 36 odůvodnění, jakož i z článku 3 směrnice 2011/95 ve spojení s bodem 24 odůvodnění a čl. 2 písm. d) a j), článkem 13 a čl. 23 odst. 1 a 2 této směrnice, že je přípustné takové ustanovení vnitrostátního práva, jako je čl. 8 odst. 9 [ZUB], na základě něhož se i rodinní příslušníci cizince, kterému bylo přiznáno postavení uprchlíka, považují za uprchlíky, pokud je to slučitelné s jejich osobním statutem a podle vnitrostátního práva neexistují důvody, které by vylučovaly přiznání postavení uprchlíka?

8 – Ženevská úmluva byla doplněna Protokolem týkajícím se právního postavení uprchlíků ze dne 31. ledna 1967, který vstoupil v platnost dne 4. října 1967.

9 – Úř. věst. 2013, L 180, s. 96.

- 7) Vyplyvá z právní úpravy důvodů pronásledování uvedené v článku 10 směrnice 2011/95, že podání stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva proti zemi původu dotyčné osoby zakládá příslušnost této osoby k určité společenské vrstvě ve smyslu čl. 10 odst. 1 písm. d) této směrnice, anebo je třeba podání stížnosti považovat za politický názor ve smyslu čl. 10 odst. 1 písm. e) směrnice?
 - 8) Vyplyvá z čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32, že soud je povinen meritorně posoudit nové důvody pro mezinárodní ochranu, které byly uvedeny v průběhu soudního řízení, ale které nebyly uvedeny v žalobě podané proti rozhodnutí o odepření mezinárodní ochrany?
 - 9) Vyplyvá z čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32, že soud je povinen posoudit přípustnost žádosti o mezinárodní ochranu na základě čl. 33 odst. 2 písm. e) směrnice v soudním řízení z důvodu napadnutí rozhodnutí o odepření mezinárodní ochrany, pokud byla žádost v napadeném rozhodnutí, jak vyžaduje čl. 10 odst. 2 směrnice, posouzena nejprve z hlediska toho, zda žadatel splňuje podmínky pro uznání za uprchlíka, a poté z hlediska toho, zda má nárok na doplňkovou ochranu?“
9. Písemná vyjádření Soudnímu dvoru předložily Řecká republika, Česká republika, Spojené království, Maďarsko a Komise.

III. Analýza

A. Úvodní poznámky

10. Úvodem je třeba poznamenat, že z důvodů uvedených v bodech 58 až 61 mého stanoviska ze dne 17. května 2018 ve věci Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327), na které si dovoluji odkázat, směrnice 2013/32 není z hlediska časové působnosti použitelná na skutkové okolnosti sporu v původním řízení. Vzhledem k tomu, že N. R. K. Ahmedbekova podala svou žádost o mezinárodní ochranu a žádost jménem svého syna dne 25. listopadu 2014, tak tyto žádosti, které předcházely jak datu vstupu zákona provádějícího směrnici 2013/32 do bulharského práva v platnost (28. prosince 2015), tak datu uvedenému v čl. 52 prvním pododstavci první větě této směrnice (20. července 2015), musí být jak na základě vnitrostátního práva (článek 37 zákona provádějícího směrnici 2013/32)¹⁰, tak unijního práva (čl. 52 první pododstavec druhá věta směrnice 2013/32) posouzeny na základě ustanovení, kterými byla do bulharského práva provedena směrnice 2005/85, která předcházela směrnici 2013/32¹¹. Za těchto okolností, kde to bude možné, přistoupím k přeformulování otázek položených Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii) a budu je považovat za otázky týkající se směrnice 2005/85.

11. Pokud jde o směrnici 2011/95, tato byla na základě informací, které poskytl Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii) v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci Alheto, do bulharského práva provedena zákonem, který vstoupil v platnost dne 16. října 2015 a který nepřipouští retroaktivní použití. Tento zákon by se tudíž neměl uplatnit na žádost o mezinárodní ochranu N. R. K. Ahmedbekova ani na žádost, kterou N. R. K. Ahmedbekova podala jménem svého syna – které byly podány dne 25. listopadu 2014 a zamítnuty rozhodnutím ze dne 12. května 2015 – stejně jako nebyl použitelný na žádost o mezinárodní ochranu, kterou podala Serin Auad Alheto¹². Na rozdíl od žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci Alheto se však Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii) v předkládacím rozhodnutí, jež je předmětem projednávané věci,

10 – Jak jsem již uvedl v bodě 61 mého stanoviska ze dne 17. května 2018 ve věci Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327), článek 37 zákona provádějícího směrnici 2013/32, který vstoupil v platnost dne 28. prosince 2015, stanoví, že řízení zahájená před tímto datem jsou dokončena podle dříve platných ustanovení.

11 – Směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka (Úř. věst. 2005, L 326, s. 13).

12 – Viz bod 50 a poznámka pod čarou č. 39 mého stanoviska ze dne 17. května 2018 ve věci Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327).

k této nepoužitelnosti výslovně nevyjadřuje ani neposkytuje informace o případných rozdílech v relevantních zněních ustanovení ZUB, která po sobě následovala po provedení směrnice 2004/83¹³, která předcházela směrnici 2011/95 a po provedení poslední uvedené směrnice. Na druhou stranu směrnice 2011/95 je zcela jistě použitelná na skutkové okolnosti sporu v původním řízení a odpověď na otázky týkající se výkladu jejích ustanovení by v každém případě nebyla odlišná ani v případě, pokud by byla vzata v úvahu příslušná ustanovení směrnice 2004/83. Nepovažuji proto za nezbytné přistoupit k přeformulování těchto otázek.

B. K první, druhé a třetí předběžné otázce

12. První tři předběžné otázky se týkají výkladu čl. 33 odst. 2 písm. e) směrnice 2013/32 a je třeba je posoudit společně.

13. Podle čl. 33 odst. 1 směrnice 2013/32 „[...] nemusí členské státy posuzovat, zda žadatel splňuje podmínky pro přiznání nároku na mezinárodní ochranu podle směrnice [2011/95], považuje-li se žádost podle tohoto článku za nepřijatelnou“. Odstavec 2 písm. e) tohoto článku upřesňuje, že „[č]lenské státy mohou považovat žádost o mezinárodní ochranu za nepřijatelnou, pouze pokud: [...] e) osoba závislá na žadateli podá žádost poté, co v souladu s čl. 7 odst. 2 souhlasila, aby její případ byl součástí žádosti podané jejím jménem, a neexistují žádné skutečnosti týkající se situace této závislé osoby, které by odůvodňovaly samostatnou žádost“.

14. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že v ZUB neexistuje žádné ustanovení odpovídající čl. 33 odst. 2 písm. e) směrnice 2013/32. DAB tudíž ve věci v původním řízení přistoupila k meritornímu posouzení žádostí o mezinárodní ochranu, aniž předtím posoudila jejich přípustnost na základě důvodu stanoveného tímto ustanovením.

15. Podstatou první předběžné otázky předkládacího soudu je, zda je posouzení přípustnosti žádosti o mezinárodní ochranu na základě čl. 33 odst. 2 písm. e) směrnice 2013/32 povinné a zda má toto ustanovení přímý účinek. Podstatou druhé a třetí předběžné otázky předkládacího soudu je, zda za okolností původního řízení lze žádost o mezinárodní ochranu podle výše uvedeného ustanovení považovat za nepřijatelnou, pokud je odůvodněna tím, že osoba, která žádost podala, je rodinným příslušníkem žadatele o azyl podle čl. 1 oddílu A Ženevské úmluvy. Tato otázka se týká zaprvé případu, kdy žádost podal manžel/podala manželka žadatele o azyl jménem jejich nezletilého syna (druhá předběžná otázka) a zadruhé případu, kdy je žádost podána manželem/manželkou vlastním jménem (třetí předběžná otázka).

16. Vzhledem k tomu, jak bylo uvedeno v bodě 10 tohoto stanoviska, že směrnice 2013/32 není z hlediska časové působnosti použitelná na skutkové okolnosti sporu v původním řízení, je třeba všechny výše uvedené předběžné otázky přeformulovat v tom smyslu, že se týkají čl. 25 odst. 2 písm. g) směrnice 2005/85, jehož znění je převzato v téměř stejné podobě do čl. 33 odst. 2 písm. e) směrnice 2013/32, která je přepracovaným zněním směrnice 2005/85.

13 – Směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu tohoto postavení (Úř. věst 2004, L 304, s. 12; Zvl. vyd. 19/07, s. 96).

17. Jak jsem již uvedl v bodech 78 až 80 mého stanoviska ze dne 17. května 2018 ve věci *Alheto* (C-585/16, EU:C:2018:327), ze znění čl. 25 odst. 1 směrnice 2005/85 vyplývá, že členské státy měly *možnost*, nikoli povinnost stanovit v příslušných vnitrostátních řízeních o posouzení žádosti o azyl důvody nepřipustnosti uvedené v odstavci 2 tohoto článku, zatímco z bodu 22 odůvodnění uvedené směrnice vyplývá, že článek 25 této směrnice zakládá *výjimku* z pravidla, podle kterého musí být všechny žádosti o azyl meritorně posouzeny příslušnými orgány členských států¹⁴.

18. Jinými slovy, čl. 25 odst. 1 směrnice 2005/85 opravňoval členské státy pouze k tomu, aby nepřistoupily k meritornímu posouzení žádosti o azyl v případě, pokud byl naplněn jeden z důvodů nepřipustnosti uvedený v odstavci 2, ale nevyžadoval, aby členské státy v příslušných právních rádech zavedly povinnost příslušných orgánů přistoupit k posouzení příslušnosti žádostí o azyl, ani aby stanovily, pokud je dán jeden z uvedených důvodů, automatické zamítnutí žádosti bez meritorního posouzení.

19. Z toho vyplývá, že bulharský zákonodárce se při provádění směrnice 2005/85 mohl oprávněně rozhodnout, jak také učinil, že neprovede všechny nebo některé důvody nepřipustnosti žádosti o azyl uvedené v čl. 25 odst. 2 směrnice 2005/85, zejména pak důvod vyplývající z písmene g) tohoto ustanovení.

20. Na první předběžnou otázku, tak jak byla přeformulována, je tedy třeba v rozsahu, v němž je Soudní dvůr požádán, aby se vyjádřil k povinnosti posoudit přípustnost žádosti o mezinárodní ochranu podle čl. 25 odst. 2 písm. g) směrnice 2005/85, odpovědět tak, že článek 25 této směrnice, vykládaný ve světle bodu 22 odůvodnění uvedené směrnice, musí být vykládán v tom smyslu, že členským státům neukládá, aby přistoupily k posouzení přípustnosti žádostí o azyl na základě důvodů uvedených v odstavci 2 tohoto článku nebo k zamítnutí takové žádosti v případě, pokud je jeden z těchto důvodů naplněn.

21. S ohledem na tuto odpověď není nutné rozhodnout o první přeformulované předběžné otázce v rozsahu, v němž je Soudní dvůr žádán, aby objasnil, zda má čl. 25 odst. 2 písm. g) směrnice 2005/85 přímý účinek.

22. Pokud jde o druhou a třetí předběžnou otázku, tak jak byly přeformulovány, vzhledem k tomu, že z odpovědi na první předběžnou otázku vyplývá, že na základě bulharského práva, které je na posouzení žádostí o mezinárodní ochranu N. R. K. Ahmedbekova a jejího syna použitelné, nemohou být tyto žádosti v žádném případě prohlášeny za nepřipustné z důvodu uvedeného v čl. 25 odst. 2 písm. g) směrnice 2005/85, jsou tyto otázky zjevně hypotetické povahy, a tudíž nepřipustné¹⁵. Krátké posouzení těchto otázek tedy uvádím pouze podpůrně.

23. Předkládající soud uvádí, že judikatura Varchoven administrativen sad [(Nejvyšší správní soud, (Bulharsko)] není ustálená, pokud jde o otázku, zda žádost o mezinárodní ochranu zakládající se na obavách před pronásledováním osoby, která je rodinným příslušníkem žadatele, může být posouzena v rámci jiného řízení, než je řízení o žádosti o azyl, kterou podal dotčený rodinný příslušník. Článek 32 administrativnoprocesualen Kodeks (soudní řád správní), který se na základě čl. 2 odst. 1 použije, pokud není zákonem stanoveno jinak, na správní řízení u všech bulharských orgánů, totiž stanoví, že pokud v rámci různých řízení „práva a povinnosti účastníků řízení vyplývají ze stejné

14 – Totéž lze v současné době říci o čl. 33 odst. 1 směrnice 2013/32 (viz bod 43 odůvodnění této směrnice, který má stejné znění jako bod 22 odůvodnění směrnice 2005/85). Naproti tomu podotýkám, že návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení společného postupu pro mezinárodní ochranu v Unii a o zrušení směrnice 2013/32/EU (COM/2016/0467 final) stanoví povinnost posoudit přípustnost žádostí o mezinárodní ochranu (viz bod 1 zprávy připojené k tomuto návrhu, který se týká cílů návrhu, a zejména cíl zajistit „jednodušší, přehlednější a kratší řízení“, s. 4). Pokud jde o projednávanou věc, čl. 36 odst. 1 písm. d) výše uvedeného návrhu nařízení zní následovně: „[r]ozhodující orgán posuzuje přípustnost žádosti v souladu se základními zásadami a zárukami uvedenými v kapitole II a zamítne žádost jako nepřipustnou, pokud platí některý z těchto důvodů: [...] d) manžel/manželka nebo druh/družka nebo nezletilá osoba s doprovodem podá žádost poté, co souhlasil(a) s tím, že žádost bude podána jeho/jejím jménem, a neexistují žádné skutečnosti týkající se situace manžela/manželky, druha/družky nebo nezletilé osoby, které odůvodňují samostatnou žádost“.

15 – Viz zejména usnesení ze dne 22. června 2017, *Fondul Proprietatea* (C-556/15 a C-22/16, nezveřejněné, EU:C:2017:494, body 20 a 21).

skutkového stavu a k projednání je příslušný pouze jeden správní orgán, je možné s více účastníky provést pouze jedno řízení“. Pokud jde o okolnosti sporu v původním řízení, Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii) uvádí, že žádost o mezinárodní ochranu, kterou podala N. R. K. Ahmedbekova jménem nezletilého syna, by měla být považována za součást žádosti, kterou podal R. E. O. Ahmedbekov, jelikož je odůvodněna na základě důvodů týkajících se R. E. O. Ahmedbekova a vznáší otázku, zda by tato žádost neměla být z tohoto důvodu považována za nepřípustnou podle čl. 33 odst. 2 písm. e) směrnice 2013/32 [s ohledem na přeformulování předběžných otázek se jedná o čl. 25 odst. 2 písm. g) směrnice 2005/85]¹⁶. Pokud jde o žádost, kterou podala N. R. K. Ahmedbekova vlastním jménem, předkládající soud se táže, zda může být podána nezávisle na žádosti R. E. O. Ahmedbekova, jelikož N. R. K. Ahmedbekova se na podporu své žádosti dovolává skutečnosti, že je jeho rodinným příslušníkem.

24. Článek 6 odst. 2 směrnice 2005/85 stanoví, že „[č]lenské státy zajistí, aby každá zletilá osoba způsobilá k právním úkonům¹⁷ měla právo podat svým jménem žádost o azyl“. Na základě odstavce 3 tohoto článku, pokud členské státy stanoví, že žadatel může podat žádost jménem na něm závislých osob, členské státy zajistí, aby „závislé zletilé osoby souhlasily s podáním žádosti jejich jménem, a pokud souhlas neudělí, aby mohly podat žádost vlastním jménem“¹⁸.

25. Z těchto ustanovení vyplývá, že osoba, která dosáhla plnoletosti a je způsobilá k právním úkonům, má *právo* podat žádost o mezinárodní ochranu vlastním jménem, a to bez ohledu na skutečnost, že jediným důvodem uplatněným na podporu její žádosti je skutečnost, že je rodinným příslušníkem osoby, která žádá o přiznání postavení uprchlíka. Z těchto ustanovení dále vyplývá, že žádost o mezinárodní ochranu nemůže být podána žadatelem jménem dospělé osoby, která je způsobilá k právním úkonům, vyjma případu, kdy je na něm tato osoba *závislá*¹⁹ a *výslovně souhlasila* s tímto postupem, čímž se vzdala práva podat žádost vlastním jménem.

26. Z předkládacího rozhodnutí nicméně nevyplývá, že by N. R. K. Ahmedbekova měla být považována za osobu závislou na svém manželovi²⁰ ani že souhlasila s tím, aby její manžel podal žádost o mezinárodní ochranu jejím jménem. Je rovněž nesporné, že R. E. O. Ahmedbekov takovou žádost jménem své manželky nepodal. Naopak, oba manželé vždy zahájili samostatná řízení, a to jak v případě, kdy se obrátili na prezidenta Bulharské republiky, tak i v případě jejich žádosti podané u DAB.

27. Za těchto okolností, kdy podmínky pro použití čl. 25 odst. 2 písm. g) směrnice 2005/85, zejména podmínka týkající se souhlasu dotčené osoby, nejsou splněny, by žádost N. R. K. Ahmedbekova v každém případě nemohla být prohlášena za nepřípustnou na základě důvodu stanoveného v tomto ustanovení, třebaže by toto posledně uvedené ustanovení bylo provedeno do bulharského práva, ani by nemohla být považována za součást žádosti R. E. O. Ahmedbekova, ale měla být meritorně posouzena samostatně, tak jak to učinila DAB.

16 – Předkládající soud se rovněž táže na pojem „osoba závislá“, který je uveden v čl. 33 odst. 2 písm. e) směrnice 2013/32, a to s přihlédnutím ke skutečnosti, že ani N. R. K. Ahmedbekova, ani R. E. O. Ahmedbekov nejsou podle všeho schopni samostatně zajistit své vlastní potřeby ani potřeby svého syna.

17 – V tomto smyslu viz čl. 7 odst. 1 směrnice 2013/32, který v italském znění příhodně nahradil pojem „capacità giuridica“ pojmem „capacità d'agire“.

18 – V tomto smyslu viz čl. 7 odst. 3 směrnice 2013/32.

19 – Podotýkám, že požadavek „závislosti“ na žadateli, který je ještě uveden v článku 7 směrnice 2013/32, se naproti tomu nevyskytuje v návrhu nařízení, jehož čl. 31 odst. 1 a 2 stanoví, že žadatel může podat žádost jménem manžela/manželky nebo druhá/družky ve stabilním a trvalém vztahu pod podmínkou, že s tím tyto osoby souhlasí, a nezletilých osob nebo závislých zletilých osob bez způsobilosti k právním úkonům.

20 – Předkládající soud uvádí, že ani N. R. K. Ahmedbekova, ani R. E. O. Ahmedbekov nejsou podle všeho schopni samostatně zajistit vlastní potřeby ani potřeby svého syna.

28. Pokud jde o žádost, kterou N.R.K. Ahmedbekova podala jménem svého nezletilého syna, podotýkám, že ani v tomto případě čl. 6 odst. 3 směrnice 2005/85 nepodmiňuje možnost žadatele podat žádost o mezinárodní ochranu jménem na něm závislé nezletilé osoby druhem důvodů uplatněných na podporu této žádosti. Z toho vyplývá, že pokud lze syna N.R.K. Ahmedbekova považovat za na ní závislého, nemohla by být žádost N.R.K. Ahmedbekova podaná jeho jménem prohlášena za nepřijatelnou na základě důvodu uvedeného v čl. 25 odst. 2 písm. g) směrnice 2005/85 – i za předpokladu, že by toto ustanovení bylo provedeno do bulharského práva – pouze na základě toho, že důvody uvedené na podporu této žádosti se týkají postavení uprchlíka R. E. O. Ahmedbekova²¹.

C. Ke čtvrté předběžné otázce

29. Podstatou čtvrté předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 4 odst. 4 směrnice 2011/95 vykládán v tom smyslu, že posouzení oprávněné obavy před pronásledováním (za účelem přiznání postavení uprchlíka) nebo reálného nebezpečí vážné újmy (za účelem přiznání doplňkové ochrany) lze provádět pouze s odkazem na skutečnosti a okolnosti, které se týkají osoby žadatele.

30. Z úvah předkládajícího soudu a z okolností původního řízení vyplývá, že tato otázka má za cíl objasnit, zda je se systémem směrnice 2011/95 slučitelný postup členského státu, který žadateli o mezinárodní ochranu přizná postavení uprchlíka na základě pouhé skutečnosti, že tento žadatel je rodinným příslušníkem osoby, které bylo postavení uprchlíka přiznáno.

31. V souladu s čl. 2 písm. d) směrnice 2011/95 se „uprchlíkem“ rozumí „státní příslušník třetí země, který se v důsledku oprávněných obav před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů nachází mimo zemi své státní příslušnosti a je neschopen přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám odmítá ochranu dotyčné země [...]“. Podle čl. 4 odst. 3 uvedené směrnice „[p]osouzení žádosti o mezinárodní ochranu se provádí jednotlivě a jsou při něm zohledněny“ údaje uvedené v písmenech a) až e) tohoto ustanovení, k nimž patří, v písmenu c) „konkrétní postavení a osobní situace žadatele [...], aby na základě osobní situace žadatele bylo možno posoudit, zda by jednání, kterým žadatel byl nebo mohl být vystaven, mohla být považována za pronásledování nebo vážnou újmu“. Na základě čl. 4 odst. 4 směrnice 2011/95, který jediný je zmíněný v této předběžné otázce, „[s]kutečnost, že žadatel již byl pronásledován nebo utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám pronásledování nebo způsobení vážné újmy, je závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpění vážné újmy, neexistují-li závažné důvody domnívat se, že pronásledování nebo způsobení vážné újmy se již nebude opakovat“. Článek 9 odst. 1 směrnice 2011/95 definuje kritéria, která musí jednání splňovat, aby jej bylo možné kvalifikovat jako „pronásledování“ ve smyslu čl. 1 oddílu A Ženevské úmluvy, zatímco odstavce 2 tohoto článku uvádí některé způsoby jednání, které mohou být považovány za pronásledování. Článek 10 odst. 1 směrnice 2011/95 uvádí v písmenech a) až e) hlediska, ke kterým musí členské státy přihlídnout při posuzování důvodů pronásledování uvedených v čl. 2 písm. d) této směrnice. Konečně podle čl. 9 odst. 3 této směrnice musí existovat souvislost mezi pronásledováním podle odstavce 1 tohoto článku a důvody uvedenými v následujícím článku 10.

21 – Článek 7 odst. 3 směrnice 2013/32 stanoví, že „[č]lenské státy zajistí, aby nezletilá osoba měla právo učinit žádost o mezinárodní ochranu buď vlastním jménem, pokud je způsobilá k právním úkonům v rámci řízení v souladu s vnitrostátním právem dotčeného členského státu, nebo prostřednictvím svých rodičů či jiných zletilých rodinných příslušníků [...]“, čímž je přiznáno právo rodiče podat žádost jménem nezletilého dítěte bez ohledu na skutečnost, zda je na něm nezletilé dítě závislé a v tomto ohledu přiznává oběma rodičům stejné postavení. V tomto smyslu čl. 31 odst. 6 návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o zavedení společného postupu pro mezinárodní ochranu v Unii a o zrušení směrnice 2013/32/EU, citované v poznámce 14 tohoto stanoviska, stanoví, že „[n]ezletilá osoba má právo podat žádost vlastním jménem, pokud je způsobilá k právním úkonům v rámci řízení podle vnitrostátního práva dotčeného členského státu, nebo prostřednictvím dospělé osoby za ni zodpovědné podle práva nebo zvyklostí dotčeného členského státu, mimo jiné prostřednictvím rodičů nebo osob, které o ni podle práva nebo zvyklostí pečují, nebo zletilých členů rodiny v případě nezletilé osoby s doprovodem [...]“.

32. Výše uvedená ustanovení vyžadují, aby byla existence podmínek pro přiznání postavení uprchlíka posouzena s ohledem na osobu žadatele o azyl. Tato ustanovení nicméně nevylučují, že tyto podmínky mohou být považovány za splněné s ohledem na existující rodinné vazby mezi žadatelem a osobou, která byla obětí pronásledování podle čl. 9 odst. 1 směrnice 2011/95, která má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů uvedených v čl. 2 písm. d) uvedené směrnice. Pokud skutečnost, že se žadatel o azyl na podporu své žádosti dovolává pronásledování rodinného příslušníka není pro tento účel sama o sobě dostatečná, musí být místo toho přiznáno postavení uprchlíka rodinnému příslušníkovi uprchlíka, který o toto postavení požádal, pokud se na základě posouzení jeho individuální situace a osobních okolností, které se ho týkají, a s ohledem na všechny relevantní skutečnosti týkající se zejména stávající situace v zemi původu a *modus operandi* původců pronásledování²² ukáže, že z důvodu této rodinné vazby má *individuální* oprávněné obavy, že se sám stane obětí pronásledování a ve vztahu k němu neexistují důvody pro vyloučení z tohoto postavení²³. Za těchto okolností je souvislost mezi pronásledováním a důvody pronásledování vyžadovaná čl. 9 odst. 3 směrnice 2011/95 zajištěna nepřímo, a to s odkazem na důvody zakládající se na pronásledování rodinného příslušníka žadatele.

33. Jak bylo zdůrazněno předkládajícím soudem, tato situace je výslovně uvedena v bodě 36 odůvodnění směrnice 2011/95, podle něhož „[r]odinní příslušníci jsou již z důvodu svého příbuzenského vztahu k uprchlíkovi *zpravidla* vystaveni pronásledování takovým způsobem, který by mohl být důvodem pro přiznání postavení uprchlíka“²⁴. Sám unijní normotvůrce považuje riziko, že takováto situace vystavení se pronásledování nastane, za významné.

34. Na základě výše uvedených úvah navrhuji odpovědět na čtvrtou předběžnou otázku tak, že směrnice 2011/95, a zejména její čl. 2 písm. d) a čl. 4 odst. 3, vykládané ve světle bodu 36 odůvodnění směrnice, musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání přiznání postavení uprchlíka žadateli o mezinárodní ochranu z důvodu jeho rodinných vztahů s osobou, která byla obětí pronásledování podle čl. 9 odst. 1 této směrnice nebo která má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů uvedených v čl. 2 písm. d) uvedené směrnice, pokud se na základě posouzení individuální situace žadatele a osobních okolností, které se ho dotýkají, jakož i ve světle všech relevantních skutečností, ukáže, že z důvodů těchto rodinných vztahů má tento žadatel individuální oprávněnou obavu, že se sám stane obětí pronásledování.

D. K páté předběžné otázce

35. Podstatou páté předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda článek 4 směrnice 2011/95 a čl. 31 odst. 1 směrnice 2013/32, a zejména úvahy týkající se nejlepších zájmů dítěte, zachování celistvosti rodiny a respektování práva na soukromý a rodinný život brání vnitrostátní judikatuře, která vyžaduje, aby příslušný orgán posoudil žádosti o mezinárodní ochranu příslušníků jedné a té stejné rodiny, které se zakládají na tvrzení, že pouze jeden z nich splňuje podmínky pro přiznání postavení uprchlíka, ve společném řízení, anebo zda vyžaduje přerušování řízení týkajícího se žádostí podaných ostatními rodinnými příslušníky až do ukončení řízení o žádosti podané podle čl. 1 oddílu A Ženevské úmluvy.

36. Z důvodů uvedených v bodě 10 tohoto stanoviska nebude tato otázka posouzena ve světle ustanovení směrnice 2013/32, ale ve světle ustanovení směrnice 2005/85, která ji předcházela.

22 – K pojmu „původce pronásledování“ viz článek 6 směrnice 2011/95.

23 – Důvody pro vyloučení z postavení uprchlíka jsou uvedeny v článku 12 směrnice 2011/95. Kromě neexistence důvodů pro vyloučení je rovněž nezbytné, aby přiznání postavení uprchlíka nebránilo právní postavení rodinného příslušníka (například z důvodu, že má státní příslušnost třetí země, u které se může dovolávat ochrany).

24 – Kurzivou zvýraznil autor stanoviska.

37. Z posouzení prvních tří předběžných otázek, a zejména z bodu 27 tohoto stanoviska, vyplývá, že za okolností původního řízení musí být žádost o mezinárodní ochranu, jež podala N. R. K. Ahmedbekova, při absenci poskytnutí jejího souhlasu podle čl. 6 odst. 3 směrnice 2005/85, posouzena *odděleně* od žádosti jejího manžela, a tedy *nezávisle* na důvodech uvedených na podporu této žádosti.

38. V tomto ohledu je čl. 9 odst. 3 směrnice 2005/85 jasný v části, kde uvádí, že pouze pro účely čl. 6 odst. 3 uvedené směrnice, to znamená pouze v případě, kdy byla žádost podána jménem jedné nebo více závislých osob „mohou členské státy vydat jedno rozhodnutí, které se týká všech závislých osob“, v případě, „zakládá-li se žádost na stejných důvodech“²⁵.

39. Pokud tedy nejsou splněny podmínky pro použití čl. 6 odst. 3 směrnice 2005/85 – jako je tomu v případě N. R. K. Ahmedbekova – bude příslušný orgán muset žádosti, které byly podané několika členy jedné rodiny vlastním jménem, posoudit v rámci samostatných řízení.

40. Je třeba zdůraznit, že výše uvedené platí jak v případě – což vyplývá z některých částí předkládacího rozhodnutí – že se žádost N. R. K. Ahmedbekova podaná u DAB zakládá pouze na tom, že je manželkou osoby, která požádala o přiznání postavení uprchlíka, tak v případě – jak lze vyvodit z jiných pasáží předkládacího rozhodnutí – že je tato žádost odůvodněna osobními obavami před pronásledováním kvůli situaci manžela.

41. Žádost nezletilého syna manželů Ahmedbekových, kterou jeho jménem podala N. R. K. Ahmedbekova a která se zakládá na stejných důvodech, jaké uplatnila N. R. K. Ahmedbekova, musí být naopak posouzena společně s žádostí matky, a to v souladu s čl. 6 odst. 3 a čl. 9 odst. 3 směrnice 2005/85.

42. Pokud by měl předkládající soud za to, že samostatné vyřizování žádostí o mezinárodní ochranu, které podalo několik členů jedné rodiny, může ohrozit zachování celistvosti rodiny nebo poškodit nejlepší zájmy dítěte, například v případě, že jsou žádosti zamítnuty v různých okamžicích, poznamenávám, že tyto úvahy nemohou omezit právo žadatele, zakotvené v čl. 6 odst. 2 směrnice 2005/85, podat žádost o mezinárodní ochranu odděleně od ostatních členů své rodiny. Přísluší dotčenému členskému státu, aby zajistil dodržování výše uvedených zásad v rámci možných řízení o navrácení, které jsou zahájeny v důsledku konečného zamítnutí žádostí o mezinárodní ochranu každého rodinného příslušníka²⁶. Ve zbývajících částech připomínám, jak učinila Komise ve svém písemném vyjádření, že dokud jsou N. R. K. Ahmedbekova a její syn „žadatelé“ podle čl. 2 písm. c) směrnice 2005/85, tedy dokud nebylo vydáno pravomocné rozhodnutí o jejich žádosti o azyl, požívají výhod souvisejících s tímto postavením, zejména výhod stanovených směrnicemi 2003/09²⁷ a 2013/33.

43. Z výše uvedených úvah vyplývá, že směrnice 2005/85 brání tomu, aby žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal vlastním jménem rodinný příslušník žadatele o azyl, bez ohledu na důvody, které tuto žádost odůvodňují, byla považována za nedílnou součást žádosti uvedeného žadatele a aby byla posouzena spolu s touto žádostí.

25 – Stejně ustanovení v současné době obsahuje čl. 11 odst. 3 směrnice 2013/32, a to s odkazem na případy podání žádostí podaných jménem závislých osob ve smyslu čl. 7 odst. 2 uvedené směrnice. Výjimka z vydání jednoho rozhodnutí je však stanovena pro případ, že vyjde najevo „konkrétní situace žadatele, čímž by mohly být ohroženy jeho zájmy, zejména v případech souvisejících s pronásledováním z důvodu pohlaví, sexuální orientace, pohlavní identity nebo věku“. V těchto případech jsou příslušné orgány povinny vydat dotyčné osobě samostatné rozhodnutí.

26 – Viz článek 5 směrnice 2008/115 a bod 22 odůvodnění, podle něhož by členské státy měly při provádění této směrnice zohlednit v první řadě „zájem dítěte“ a respektování práva na rodinný život.

27 – Směrnice Rady 2003/9/ES ze dne 27. ledna 2003, kterou se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl (Úř. věst. 2003, L 31, s. 18; Zvl. vyd. 19/06, s. 101).

44. Naopak se zdá, že ani směrnice 2005/85, ani směrnice 2011/95 nebrání tomu, aby řízení týkající se žádostí o mezinárodní ochranu, které členové jedné rodiny podaly nezávisle na sobě, jež jsou odůvodněny obavami před pronásledováním z důvodu situace jednoho z členů této rodiny, bylo přerušeno až do ukončení řízení týkajícího se žádosti člena rodiny, jehož situace je příčinou obav před pronásledováním této rodiny (dále jen „hlavní žadatel“).

45. Nicméně, aby toto přerušeno bylo možné, musí být podle mého názoru kumulativně splněny tři podmínky. Zaprvé, jak uvedla Komise ve svých písemných vyjádřeních, přerušeno musí sloužit k řádnému a úplnému posouzení těchto otázek nebo k zodpovězení úvah týkajících se zachování celistvosti rodiny nebo nejlepších zájmů dítěte a nesmí porušovat právo na respektování soukromého nebo rodinného života dotčených osob. Zadruhé přerušeno nesmí negativně ovlivnit autonomní povahu žádostí, které nezávisle na sobě podali rodinní příslušníci hlavního žadatele. Zatřetí přerušeno nesmí mít za následek znemožnění meritorního posouzení těchto žádostí, které je prováděno jednotlivě, objektivně a nestranně, jak stanoví čl. 8 odst. 2 písm. a) směrnice 2005/85, a tedy nezávisle na výsledku žádosti hlavního žadatele, tedy ať už tato žádost byla s konečnou platností zamítnuta nebo jí bylo vyhověno.

46. Na základě všech předchozích úvah je podle mého názoru třeba na pátou předběžnou otázku odpovědět tak, že směrnice 2005/85 a zejména její čl. 6 odst. 2 a 3 a čl. 9 odst. 3 musí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby žádosti o mezinárodní ochranu, které vlastním jménem podali rodinní příslušníci osoby, která požádala o přiznání postavení uprchlíka, byly považovány za nedílnou součást žádosti podané touto posledně uvedenou osobou a aby byly projednány v rámci jednoho řízení, a to i když se zakládají na výhradně stejných důvodech, které jsou těsně spjaty s touto osobou, jež odůvodňuje žádost o přiznání postavení uprchlíka. Směrnice 2005/85 a směrnice 2011/95 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby řízení týkající se žádostí o mezinárodní ochranu, které nezávisle na sobě podali členové jedné rodiny, jež jsou odůvodněné obavami před pronásledováním z důvodu situace jednoho ze členů této rodiny, byla přerušena až do ukončení řízení o žádosti o azyl člena rodiny, jehož situace je příčinou obav před pronásledováním této rodiny. Toto přerušeno však nesmí negativně ovlivnit autonomní povahu žádostí, které vlastním jménem podali rodinní příslušníci žadatele, jehož situace je příčinou jejich obav před pronásledováním, ani bránit jejich meritornímu posouzení po skončení řízení o posouzení žádosti podané tímto žadatelem, a to nezávisle na výsledku tohoto řízení.

E. K šesté předběžné otázce

47. Podstatou šesté předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda směrnice 2011/95 brání vnitrostátním právním předpisům, které přiznávají postavení uprchlíka rodinným příslušníkům uprchlíka pouze na základě rodinných vazeb, které je s tímto uprchlíkem spojují.

48. Podle čl. 8 odst. 9 ZUB „jsou za uprchlíky považováni také rodinní příslušníci²⁸ cizince, kterému bylo přiznáno postavení uprchlíka“²⁹. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že na základě tohoto ustanovení je přiznání postavení uprchlíka rodinným příslušníkům uznaného uprchlíka automatické a ve vztahu k uvedeným rodinným příslušníkům nevyžaduje ověření existence oprávněné obavy před pronásledováním, které se jich individuálně týká. Podle předkládajícího soudu by toto ustanovení mohlo být neslučitelné se směrnicí 2011/95, která takový automatismus nestanoví.

28 – Na základě informací poskytnutých v předkládacím rozhodnutí jsou za „rodinné příslušníky“ podle ZUB považováni manžel/manželka žadatele o mezinárodní ochranu nebo osoba, se kterou má stabilní trvalý vztah, nezletilé svobodné děti páru, jakož i svobodné zletilé děti, které nejsou schopné zajistit si z vážných zdravotních důvodů své vlastní potřeby. Předkládající soud neuvádí žádné další kategorie, které by měly být považovány za zahrnuté v čl. 8 odst. 9 ZUB.

29 – Pokud je to slučitelné s jejich osobním právním postavením a při neexistenci důvodů pro vyloučení stanovených v ZUB.

49. V první řadě podotýkám – jak to ostatně činí i předkládající soud v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce – že čl. 8 odst. 9 ZUB by se na N. R. K. Ahmedbekova (a jejího syna) uplatnil pouze v případě, že by žádosti o azyl podané R. E. O. Ahmedbekov bylo vyhověno. Předkládající soud v rámci odpovědi na žádost o vysvětlení podle článku 101 jednacího řádu Soudního dvora upřesnil, že Varchoven administrativen sad (Nejvyšší správní soud) rozsudkem ze dne 25. ledna 2017 zamítl kasační opravný prostředek R. E. O. Ahmedbekov proti rozsudku, kterým bylo potvrzeno zamítnutí jeho žádosti o azyl, čímž se toto zamítnutí stalo pravomocné. Z toho vyplývá, že automatismus stanovený v čl. 8 odst. 9 ZUB již nemůže, pokud se za účelem použití tohoto ustanovení přihlédne k situaci R. E. O. Ahmedbekova, svědčit ve prospěch N. R. K. Ahmedbekova a jejího syna. Nedomnívám se však, že by to vedlo k nepřipustnosti šesté předběžné otázky. Z předkládacího rozhodnutí totiž vyplývá, že N. R. K. Ahmedbekova v průběhu soudního řízení uplatnila na podporu své žádosti o mezinárodní ochranu další důvody, které se týkají její osobní situace. Pokud by posouzení těchto důvodů (ze strany předkládajícího soudu) vedlo k přiznání postavení uprchlíka N. R. K. Ahmedbekova, mohl by být čl. 8 odst. 9 ZUB uplatněn ve prospěch jejího syna, přičemž zamítnutí jeho žádosti ze strany DAB je rovněž napadeno v původním řízení. Šestá předběžná otázka tedy nemá pouze hypotetickou povahu a má dostatečnou souvislost se sporem, který projednává předkládající soud.

50. Tato otázka se meritorně v podstatě týká slučitelnosti vnitrostátních právních předpisů, které umožňují automatické přiznání *odvozeného* postavení uprchlíka rodinným příslušníkům osoby, která splňuje kritéria pro přiznání postavení uprchlíka, se směrnicí 2011/95.

51. Je třeba poznamenat, že ačkoli se na toto „odvozené postavení“ nevztahuje Ženevská úmluva³⁰, která nezahrnuje zásadu celistvosti rodiny do definice pojmu „uprchlík“³¹, tak závěrečný akt konference zplnomocněných zástupců OSN, která vypracovala text úmluvy, výslovně přiznal „základní právo“ uprchlíka na celistvost rodiny, a doporučil smluvním stranám přijetí opatření nezbytných pro její zachování, a obecněji na ochranu rodiny uprchlíka. Tato doporučení byla v průběhu let několikrát obnovena orgány UNHCR³². Stálý výbor UNHCR například v dokumentu ze dne 4. června 1999 potvrdil, že „ze zásady celistvosti rodiny vyplývá, že pokud hlava rodiny splňuje kritéria, jež jsou stanovena pro přiznání postavení uprchlíka, musí být postavení uprchlíka zpravidla přiznáno i rodinným příslušníkům, kteří jsou na této osobě závislé“³³. V nedávné době UNHCR prosazoval přiznání odvozeného postavení uprchlíka rodinným příslušníkům potenciálních obětí mrzačení ženských pohlavních orgánů, což připouští možnost, aby i nezletilá osoba s doprovodem vystupovala jako hlavní žadatel mající právo na celistvost rodiny³⁴. Odkaz na „odvozené postavení uprchlíka“ se nachází také v pokynech v oblasti mezinárodní ochrany týkající se žádostí nezletilých osob³⁵. Konečně, takovéto postavení je zpravidla přiznáno v rámci řízení o určení postavení uprchlíka, která spadají do mandátu UNHCR³⁶.

30 – Na základě této úmluvy je uprchlíkem pouze ten, kdo má *individuální* oprávněné obavy před pronásledováním podle čl. 1 oddíl A.

31 – Viz UNHCR, *Příručka k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíka podle Úmluvy z roku 1951 a Protokolu z roku 1967 o právním postavení uprchlíků* (HCR/1P/4/FRA/REV.1), 1992, bod 183.

32 – Viz například závěry Výkonného výboru UNHCR o mezinárodní ochraně přijaté na 49. zasedání v roce 1998 (A/AC.96/911, bod 21) a závěry 88 (L), 1999, bod b.iii), dostupné na <http://www.unhcr.org/excom/exconc/3ae68c4340/protection-refugees-family.html>.

33 – Viz dokument nazvaný „Otázky týkající se ochrany rodiny“ (EC/49/SC/CRP.14), dostupný na <http://www.unhcr.org/fr/excom/standcom/4b30a618e>. UNHCR již v *Příručce k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíka podle Úmluvy z roku 1951 a Protokolu z roku 1967 o právním postavení uprchlíků* uváděl, že většina států, bez ohledu na to, zda byly nebo nebyly stranami Ženevské úmluvy, se přizpůsobila doporučení učiněným ve výše zmíněném závěrečném aktu konference zplnomocněných zástupců, viz body 183 a 184. Na základě těchto dokumentů musí být mezi rodinné příslušníky, v jejichž prospěch je uplatňována zásada celistvosti rodiny, zařazeni alespoň manžel/manželka a nezletilé děti.

34 – Viz UNHCR, *Pokyny k žádostem o azyl týkajícím se mrzačení ženských pohlavních orgánů*, květen 2009, dostupné na internetové adrese <http://www.refworld.org/docid/4d70cff82.html>, bod 11.

35 – Viz UNHCR, *Pokyny UNHCR v oblasti mezinárodní ochrany č. 8: žádosti o azyl je nezletilých osob*, 22. prosince 2009, dostupné na <http://www.unhcr.org/fr/publications/legal/4fd736c99/principes-directeurs-no-8-demandes-dasile-denfants-cadre-larticle-1a2-larticle.html>, bod 9.

36 – Viz UNHCR, *Normy týkající se řízení o přiznání postavení uprchlíka, která spadají do mandátu UNHCR*, 20. listopadu 2003, bod 5.1.1.

52. Stejně jako Ženevské úmluva ani směrnice 2011/95 nepřiznává odvozené postavení uprchlíka rodinným příslušníkům uznaného uprchlíka.

53. Článek 23 této směrnice, nadepsaný „zachování celistvosti rodiny“ v odstavci 2 stanoví, že rodinní příslušníci uprchlíka, kteří sami nesplňují podmínky pro získání mezinárodní ochrany, mají i tak nárok na určité výhody³⁷ uvedené v člancích 24 až 35 této směrnice, jejichž obsah je v zásadě stejný jako u uznaných uprchlíků³⁸. Ochrana poskytovaná podle tohoto ustanovení se nevztahuje na nejtýpější formu ochrany postavení uprchlíka, tedy ochranu před navrácením, která je stanovena v článku 21 směrnice 2011/95, a nemůže být tedy přirovnávána k přiznání „odvozeného postavení uprchlíka“. Nicméně právní základ čl. 23 odst. 2 směrnice 2011/95 je stejný, tedy právo uprchlíka na zachování celistvosti rodiny, k jehož dodržování jsou členské státy zavázány čl. 23 odst. 1 této směrnice³⁹.

54. Článek 3 směrnice 2011/95, ve světle bodu 14 odůvodnění této směrnice, umožňuje členským státům přijmout nebo zachovat příznivější vnitrostátní ustanovení, *slučitelná s touto směrnicí*, pro státní příslušníky třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti žádající o mezinárodní ochranu „pokud se má za to, že taková žádost je podána z toho důvodu, že dotyčná osoba je [...] uprchlíkem ve smyslu čl. [1 oddílu A] Ženevské úmluvy“⁴⁰. Takové ustanovení, jako je čl. 8 odst. 9 ZUB, podle mého názoru spadá do oblasti působnosti výjimky stanovené tímto článkem.

55. Je pravda, že žádost, prostřednictvím které rodinný příslušník osoby, která splňuje kritéria pro přiznání postavení uprchlíka, požaduje, aby byl uznán za uprchlíka, a to bez ohledu na existenci oprávněných obav před pronásledováním, které se ho osobně týkají, nemůže být *stricto sensu* považována za žádost, která je založena na čl. 1 oddílu A Ženevské úmluvy, jak to naopak vyžaduje článek 3 směrnice 2011/95 ve světle bodu 14 odůvodnění této směrnice.

56. Připomínám však, že v případech, kdy Soudní dvůr vyloučil uplatnění výjimky uvedené v článku 3 směrnice 2004/83 za účelem povolení příznivějších vnitrostátních předpisů při určování kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, toto své rozhodnutí neopíral o konstatování, že žádost žadatele o azyl není možné považovat za žádost podanou na základě čl. 1 oddílu A Ženevské úmluvy, ale zdůraznil *neslučitelnost* této žádosti se systémem této úmluvy nebo její *zásadní cizost* tomuto systému, čímž dal najevo, že před formálním výkladem a použitím této výjimky upřednostňuje věcné kritérium.

57. V rozsudku ze dne 9. listopadu 2010, B (C-57/09 a C-101/09, EU:C:2010:661, body 114 a 115), Soudní dvůr stanovil, že článek 3 směrnice 2004/83 se nepoužije na vnitrostátní ustanovení, která přiznávají postavení uprchlíka osobě, která je z něj vyloučena podle čl. 12 odst. 2 této směrnice, přičemž tuto nepoužitelnost odůvodnil s ohledem na skutečnost, že účelem důvodů pro vyloučení z postavení uprchlíka je „zachování důvěryhodnosti systému ochrany“ stanoveného touto směrnicí. Stejně tak v rozsudku ze dne 18. prosince 2014, M'Bodj (C-542/13, EU:C:2014:2452, body 42 až 44), Soudní dvůr uvedl, že „by totiž přiznání nároku na postavení nebo status upravené ve směrnici 2004/83 státním příslušníkům třetích zemí, kteří se octli v situacích postrádající *jakoukoli vazbu na logiku mezinárodní ochrany*, bylo v rozporu s *celkovou systematikou* a s *cíli* této směrnice“⁴¹.

37 – Podle vnitrostátních postupů, a pokud je to slučitelné s osobním právním postavením rodinného příslušníka.

38 – Jediný rozdíl je uveden v čl. 24 odst. 1 druhém pododstavci směrnice 2011/95, a to pokud jde o dobu trvání povolení k pobytu, která může být kratší než tři roky, aniž je však dotčen požadavek, uvedený v čl. 23 odst. 1 této směrnice, na zachování celistvosti rodiny.

39 – V souladu s tímto ustanovením „[č]lenské státy zajistí, aby mohla být zachována celistvost rodiny“.

40 – Viz bod 14 odůvodnění směrnice 2011/95. Na základě článku 3 směrnice 2011/95 „[č]lenské státy mohou zavést nebo zachovávat příznivější normy pro určování osob splňujících podmínky pro získání postavení uprchlíka nebo osob, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a pro určování obsahu mezinárodní ochrany, jsou-li slučitelné s touto směrnicí“. V tomto smyslu viz článek 3 a bod 8 odůvodnění směrnice 2004/83.

41 – Zvýraznění provedena autorem tohoto stanoviska. V tomto případě se jednalo o udělení statusu osoby, která má nárok na podpůrnou ochranu, státnímu příslušníkovi třetí země trpícímu vážným onemocněním z důvodu rizika zhoršení jeho zdravotního stavu, které vyplývá z neexistence odpovídající léčby v zemi původu.

58. Jak již bylo uvedeno výše, přiznání odvozeného postavení uprchlíka rodinným příslušníkům uznaného uprchlíka není na jedné straně neslučitelné se systémem Ženevské úmluvy a naopak je ze strany UNHCR doporučeno a zpravidla připuštěno v řízeních o určení postavení uprchlíka, která spadají do mandátu tohoto orgánu⁴². Na druhé straně sleduje cíle v souladu se směrnicí 2011/95, která v čl. 23 odst. 1 výslovně zakotvuje povinnost členských států zajistit zachování celistvosti rodiny uprchlíka⁴³, přičemž ponechává na členských státech, aby rozhodly, jaká opatření za tímto účelem přijmou, ačkoli v odstavci 2 tohoto článku stanoví minimální obsah režimu použitelného na rodinné příslušníky. Kromě toho se zacházení s rodinnými příslušníky uznaného uprchlíka týká situací, které zcela spadají do „logiky mezinárodní ochrany“, což vyplývá jak ze závěrečného aktu Ženevské úmluvy, tak z praxe UNHCR a jak také zdůraznil Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“), zejména v rozsudku Mugenzi proti Francii⁴⁴.

59. Ještě než dojdou k samotnému závěru, dodávám, že aby bylo možné považovat ustanovení uvedené v čl. 8 odst. 9 ZUB za slučitelné se směrnicí 2011/95 při uplatnění výjimky stanovené v článku 3 uvedené směrnice, musí takové ustanovení rodinnému příslušníkovi uprchlíka umožnit, pokud individuálně splňuje podmínky pro získání postavení uprchlíka, aby v dotčeném členském státě požádal a získal přiznání autonomního, a nikoli odvozeného postavení uprchlíka.

60. Na základě všech výše uvedených úvah je podle mého názoru třeba odpovědět na šestou předběžnou otázku v tom smyslu, že takové vnitrostátní ustanovení, jako je ustanovení dotčené ve věci v původním řízení, na základě kterého jsou rodinní příslušníci osoby, které bylo přiznáno postavení uprchlíka podle čl. 1 oddílu A Ženevské úmluvy, uznáni za uprchlíky nezávisle na okolnosti, zda individuálně splňují kritéria stanovená v tomto článku, pokud je to slučitelné s jejich osobním právním postavením a nebrání tomu důvody pro vyloučení podle článku 12 této směrnice, je za účelem uplatnění výjimky stanovené v článku 3 směrnice 2011/95 slučitelné s ustanoveními této směrnice. Takové vnitrostátní ustanovení spadá pod výjimku uvedenou v článku 3 směrnice 2011/95 pouze pod podmínkou, že rodinní příslušníci uprchlíka mají možnost požádat o přiznání autonomního postavení uprchlíka a získat jej v případě, že individuálně splňují podmínky pro získání tohoto postavení.

F. K sedmé předběžné otázce

61. Podstatou sedmé předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda podání stížnosti ze strany žadatele o azyl k ESLP proti zemi původu dotyčné osoby zakládá příslušnost tohoto žadatele k určité „společenské vrstvě“ ve smyslu čl. 10 odst. 1 písm. d) směrnice 2011/95 nebo zda podání stížnosti představuje vyjádření politických názorů ve smyslu čl. 10 odst. 1 písm. e) této směrnice.

62. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, i když ne zcela jasně, že N. R. K. Ahmedbekova důvody pronásledování, které se jí týkají osobně – a nikoli jakožto rodinného příslušníka R. E. O. Ahmedbekova – a souvisejí s jejími politickými názory a její činností na podporu osob pronásledovaných ázerbájdžánskou vládou, poprvé uplatnila u Administrativen sad Sofia–grad (správní soud v Sofii). Mezi okolnostmi, které N. R. K. Ahmedbekova uvedla u předkládajícího soudu, se vyskytuje její zapojení (není jasné, zda jako stěžovatelka nebo pouze jako osoba mající blízko ke skutečným stěžovatelům) do podání stížnosti k ESLP proti Ázerbájdžánu. Předkládající soud se v zásadě táže, zda takováto okolnost sama o sobě umožňuje použití pojmů uvedených v čl. 10 odst. 1 písm. d) a e) směrnice 2011/95 na situaci N. R. K. Ahmedbekova.

42 – Význam úlohy UNHCR při rozhodování o tom, zda přiznat postavení uprchlíka podle Ženevské úmluvy, je uznán v bodě 22 odůvodnění směrnice 2011/95.

43 – Viz rovněž bod 16 odůvodnění směrnice 2011/95, podle něhož tato směrnice usiluje zejména o zajištění práva na azyl u žadatelů o azyl a jejich rodinných příslušníků, kteří je doprovázejí, a o podporu používání, mimo jiné, článku 7 Listiny základních práv Evropské unie, který zakotvuje právo na respektování rodinného života.

44 – Viz rozsudek ESLP ze dne 10. července 2014 (ECLI:CE:ECHR:2014:0710JUD005270109, bod 54).

63. Souhlasím se všemi členskými státy, které Soudnímu dvoru předložily písemná vyjádření a s Komisí, jež navrhly, aby Soudní dvůr na tuto předběžnou otázku odpověděl záporně.

64. Ve smyslu čl. 2 písm. d) směrnice 2011/95 je „uprchlíkem“ státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, jež má za okolností stanovených v tomto článku oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů rasových, náboženských nebo národnostních nebo z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo zastávání určitých politických názorů. Článek 10 odst. 1 uvedené směrnice uvádí hlediska, ke kterým musí členské státy při posuzování důvodů pronásledování přihlídnout.

65. Toto ustanovení definuje v písmenu d) pojem „určitá společenská vrstva“. Podle této definice je skupina považována za „určitou společenskou vrstvu“ v případě, že jsou kumulativně splněny zejména dvě podmínky. Na jednu stranu musí příslušníci této skupiny sdílet „vrožený charakteristický rys“, anebo „společnou minulost, kterou nelze změnit“ nebo „charakteristiku nebo přesvědčení, které jsou natolik zásadní pro totožnost, že daná osoba nemá být nucena, aby se jí zřekla“. Na druhou stranu musí mít tato skupina v dotyčné třetí zemi vlastní totožnost, protože ji okolní společnost vnímá jako odlišnou⁴⁵. Zdá se mi zřejmé, že tento pojem není použitelný na skupinu lidí na základě pouhé skutečnosti, že tyto osoby podaly, ať už individuálně nebo kolektivně, stížnost k mezinárodnímu soudu proti své zemi původu. Tato skutečnost totiž sama o sobě sama neumožňuje tvrdit, že tyto osoby, ačkoli je pojí určité politické přesvědčení, sdílejí „společný vrožený charakteristický rys“, anebo „nezměnitelnou minulost“ nebo „zásadní přesvědčení“ ve smyslu výše uvedeného ustanovení, ani se nelze domnívat, že tyto osoby jsou v zemi původu považovány za součást skupiny s vlastní totožností, jelikož je skupina vnímána jako odlišná.

66. Pokud jde o pojem „politické názory“, čl. 10 odst. 1 písm. e) směrnice 2011/95 upřesňuje, že tento pojem zahrnuje „zastávání názorů, myšlenek nebo přesvědčení ohledně potenciálních původců pronásledování [...] a jejich politik nebo postupů, bez ohledu na to, zda žadatel podle dotyčných názorů, myšlenek nebo přesvědčení jednal“. Přestože není možné *a priori* vyloučit, že podání stížnosti k ESLP představuje realizaci „přesvědčení ohledně potenciálních původců pronásledování a jejich politik nebo postupů“ (pokud je pronásledování přičítatelné státu, proti němuž je stížnost podána) nebo že může být takto vnímána, nedomnívám se, že tato skutečnost musí sama o sobě *automaticky* vést příslušné orgány dotyčného členského státu k tomu, aby se domnívaly, že existuje důvod pronásledování vztahující se k politickým názorům žadatele.

67. V tomto ohledu připomínám, že v souladu s čl. 4 odst. 3 směrnice 2011/95 musí být posouzení žádostí o mezinárodní ochranu provedeno s přihlédnutím ke všem relevantním skutečnostem a okolnostem, které se týkají zejména žadatele o azyl, a tudíž posouzení, zda žadatel vyjadřuje politické názory, které nejsou orgány jeho země původu tolerovány, a který má z důvodu těchto názorů oprávněné obavy před pronásledováním v případě, že se do této země vrátí, je třeba provést ve světle všech těchto skutečností a okolností⁴⁶.

68. Na základě výše uvedených úvah je třeba na sedmou předběžnou otázku odpovědět v tom smyslu, že podání stížnosti ze strany žadatele o azyl k ESLP proti zemi původu dotyčné osoby *automaticky* nezakládá příslušnost tohoto žadatele k určité společenské vrstvě ve smyslu čl. 10 odst. 1 písm. d) směrnice 2011/95 nebo jeho souhlas s politickými názory ve smyslu čl. 10 odst. 1 písm. e) této směrnice.

45 – Viz rozsudek ze dne 7. listopadu 2013, X a další (C-199/12 až C-201/12, EU:C:2013:720, bod 45).

46 – Viz UNHCR, Handbook and guidelines on procedures and criteria for determining refugee status, prosinec 2011, dostupné na <http://www.refworld.org/docid/4f33c8d92.html>, body 80 až 86.

G. K osmé předběžné otázce

69. Podstatou osmé předběžné otázky Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii) je, zda musí být čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32 vykládán v tom smyslu, že soud prvního stupně, který rozhoduje o žalobě podané proti rozhodnutí o odepření mezinárodní ochrany, je povinen posoudit důvody uvedené na podporu přiznání takovéto ochrany, které žadatel poprvé uplatnil v průběhu soudního řízení a které nebyly uvedeny ani v žádosti o mezinárodní ochranu, která byla napadeným rozhodnutím zamítnuta, ani v žalobě⁴⁷.

70. Z důvodů uvedených v bodě 10 tohoto stanoviska musí být podle mého názoru tato předběžná otázka považována za nepřípustnou, neboť vzhledem k důvodům uvedených v bodě 65 mého stanoviska ze dne 17. května 2018 ve věci Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327) nemůže být považována za otázku týkající se článku 39 směrnice 2005/85. Následující úvahy tedy činím pouze podřídně.

71. V souladu s čl. 46 odst. 1 písm. a) bodu i) směrnice 2013/32 „členské státy zajistí, aby měl žadatel o mezinárodní ochranu právo na účinný opravný prostředek před soudem proti [...] rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu, včetně [...] rozhodnutí o tom, že je žádost nedůvodná, pokud jde o postavení uprchlíka nebo statusu doplňkové ochrany“. Odstavec 3 tohoto článku stanoví, že „[č]lenské státy pro dosažení souladu s odstavcem 1 zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a *ex nunc* posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně“.

72. Při uvádění důvodů, které ho vedly k položení osmé předběžné otázky Soudnímu dvoru, předkládající soud uvádí, že v průběhu soudního řízení N. R. K. Ahmedbekova uplatnila oprávněné obavy před pronásledováním z důvodu svých politických názorů, přičemž na podporu svého tvrzení uvedla vazby udržované s osobami, které podaly stížnost k ESLP⁴⁸ proti Ázerbájdžánu, jakož i činnost vyvíjenou na obranu osob pronásledovaných ázerbájdžánskými orgány⁴⁹.

73. Ačkoli je z předkládacího rozhodnutí zřejmé, že tato tvrzení byla poprvé uvedena v průběhu soudního řízení, tak stejně tak není zřejmé, jak jsem již uvedl v bodě 40 tohoto stanoviska, že v žádosti o mezinárodní ochranu N. R. K. Ahmedbekova, kterou DAB zamítla, nebyla uvedena informace o nebezpečí před pronásledováním, které se jí týkalo *individuálně*, neboť je manželkou politicky pronásledované osoby nebo kvůli svým názorům, které vyjádřila, zejména během uvěznění svého manžela⁵⁰.

74. Pokud toto individuální riziko pronásledování (ačkoli spjata se situací manžela) bylo již u DAB uplatněno, o čemž musí rozhodnout předkládající soud, musí být podle mého názoru uvedené skutečnosti, okolnosti a dokumenty, které N. R. K. Ahmedbekova poprvé předložila v soudním řízení, považovány za nové skutečnosti, které mají prokázat toto riziko, a nikoli za nové „důvody pro udělení

47 – Podotýkám, že stejná problematika je předmětem dvou předběžných otázek položených Soudnímu dvoru ze strany Raad van State, Afdeling Bestuursrechtspraak (Správní oddělení Státní rady, Nizozemsko) v probíhajícím řízení C-586/17, D. a I. V této věci se jedná o slučitelnost zákazu, který správnímu soudu ukládá ustálená judikatura nizozemské Státní rady, aby při posuzování žaloby proti rozhodnutí o odepření mezinárodní ochrany zohlednil důvody ochrany, které nebyly předtím uplatněny před správním orgánem, s čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32.

48 – Předkládací rozhodnutí zmiňuje první stížnost, kterou v roce 2008 podal R. E. O. Ahmedbekov a druhou stížnost, kterou v roce 2010 podala N. R. K. Ahmedbekova. Řízení o těchto stížnostech byla následně spojena.

49 – V tomto ohledu N. R. K. Ahmedbekova uvádí svou spolupráci s opoziční televizní stanicí „Azerbyydzhanski chas“ sídlící v Turecku. Nicméně není upřesněno, kdy tato spolupráce začala.

50 – Předkládající soud uvádí, že R. E. O. Ahmedbekov byl dne 30. března 2010 odsouzen k trestu odnětí svobody na 3 roky a že N. R. K. Ahmedbekova byla, podle svých vlastních tvrzení, počínaje 1. červnem 2010, kdy se veřejně domáhala práva na korespondenci a práva na návštěvu, předvolána na policejní stanici, vyslýchána a zadržována, a to s cílem přimět ji k tomu, aby zanechala svých veřejných projevů. Nigyar R. K. Ahmedbekova rovněž uvedla, že byla na pracovišti sexuálně obtěžována. Tato tvrzení byla podle všeho uvedena v rámci řízení u DAB.

azylu⁵¹. Bez ohledu na jakoukoli jinou úvahu mohou být všechny skutečnosti, kterých se dovolávala N. R. K. Ahmedbekova, ať už u DAB nebo u předkládajícího soudu, podřazeny pod *jediný důvod pronásledování* (přímé nebo nepřímé)⁵², týkající se názorů, které N. R. K. Ahmedbekova vyjádřila (nebo vyjádřil její manžel) proti ázerbájdžánské vládě, a jejího aktivismu v obraně práv osob, které jsou podle jejího mínění touto vládou pronásledovány⁵³.

75. Jak jsem již uvedl v bodě 69 mého stanoviska ze dne 17. května 2018 ve věci Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327), čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32 v části, kde stanoví, že skutkové a právní posouzení důvodů opravného prostředku proti rozhodnutí o odepření mezinárodní ochrany musí být provedeno „*ex nunc*“, musí být vykládán v tom smyslu, že takové posouzení musí být provedeno nikoli na základě okolností, které byly nebo měly být známy orgánu, který napadené rozhodnutí vydal, v době vydání tohoto rozhodnutí, ale na základě okolností, které existovaly v době, kdy soud rozhoduje⁵⁴. To na jedné straně znamená, že se žadatel může dovolávat nových skutečností, které nebyly uplatněny před orgánem, který posuzoval žádost o mezinárodní ochranu⁵⁵, a na druhé straně dává soudu, který opravný prostředek posuzuje, pravomoc přistoupit z moci úřední ke shromáždění skutečností, které jsou relevantní pro posouzení situace žadatele⁵⁶.

76. Z toho vyplývá, že v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, pokud mohou být uvedené skutečnosti a okolnosti, jakož i dokumenty, které N. R. K. Ahmedbekova poprvé předložila v soudním řízení, považovány za snahu prokázat individuální oprávněné obavy před pronásledováním *již uplatněné* v žádosti o mezinárodní ochranu, která byla zamítnuta rozhodnutím, jež je napadeno u předkládajícího soudu, tento soud je může a musí vzít v úvahu, přičemž ve světle těchto skutečností, okolností a dokumentů, a kde mu to umožňují všechny relevantní poznatky, které má k dispozici, přistoupí k posouzení potřeb mezinárodní ochrany N. R. K. Ahmedbekova, a to v souladu s čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32 a aniž by byl povinen vrátit věc správnímu orgánu⁵⁷.

77. Naopak pokud žádost, kterou N. R. K. Ahmedbekova podala u DAB, neuváděla žádné *individuální* obavy před pronásledováním – byť pouze jako rodinný příslušník osoby, která byla pronásledována nebo jí pronásledování hrozí – ale *na základě použitelných vnitrostátních ustanovení* požádala pouze o přiznání odvozeného postavení uprchlíka, které bylo posouzeno výše, mohly by uváděné skutečnosti a dokumenty, které N. R. K. Ahmedbekova předložila v soudním řízení, jak podle všeho předpokládá předkládající soud, být považovány za snahu podat poprvé u tohoto soudu žádost o mezinárodní ochranu založenou na čl. 1 oddílu A Ženevské úmluvy⁵⁸.

51 – Nedomnívám se však, pokud musí být žádost N. R. K. Ahmedbekova vykládána tak, že již v této žádosti uváděla osobní riziko pronásledování kvůli svým názorům nebo názorům svého manžela namířených proti ázerbájdžánské vládě, že tvrzení týkající se jejich vazeb na oponenty této vlády nebo její činnosti ve prospěch těchto oponentů lze považovat za „další údaje“ ve smyslu čl. 40 odst. 1 směrnice 2013/32. V tomto ohledu se okolnosti původního řízení předmětné žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce liší od okolností v řízeních, která vedly k žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce ve věci C-586/17 D. a I., ve kterých žadatelé poprvé v soudním řízení uvedli důvody pro přiznání doplňkové ochrany, které byly bez jakékoli vazby na důvody, které uvedli před správním orgánem.

52 – Připomínám, že důvody pronásledování jsou uvedeny v čl. 1 oddílu A Ženevské úmluvy a převzaty do čl. 2 písm. d) směrnice 2011/95. Článek 10 této směrnice upřesňuje hlediska, ke kterým musí členské státy při posuzování těchto důvodů přihlídnout.

53 – Také tvrzení o sexuálním obtěžování na pracovišti, jež N. R. K. Ahmedbekova uvedla u DAB, se zdá být žadatelkou vykládáno jako odplata za opoziční činnost proti ázerbájdžánské vládě, které se manželé Ahmedbekovi dovolávali.

54 – V tomto smyslu viz, pokud jde o použití článků 3 a 13 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ESLP, mimo jiné rozsudky ze dne 23. srpna 2016, J. K. a další v. Švédsko (ECLI:CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, bod 83), ze dne 23. března 2016 F. G. v. Švédsko (ECLI:CE:ECHR:2016:0323JUD004361111, bod 115), ze dne 2. října 2012, Singh a další v. Belgie (ECLI:CE:ECHR:2012:1002JUD003321011, bod 91), ze dne 11. ledna 2007, Sheekh v. Nizozemsko (ECLI:CE:ECHR:2007:0111JUD000194804, bod 136).

55 – V tomto smyslu viz rozsudek ESLP ze dne 21. ledna 2011, M. S. S. v. Belgie (ECLI:CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, bod 389).

56 – V tomto smyslu viz, pokud jde o přezkumné pravomoci ESLP, mimo jiné rozsudky ze dne 14. února 2017, Allanazarova v. Rusko (ECLI:CE:ECHR:2017:0214JUD004672115, bod 68), a ze dne 11. ledna 2007, Sheekh v. Nizozemsko (ECLI:CE:ECHR:2007:0111JUD000194804, bod 136).

57 – Viz bod 71 mého stanoviska ze dne 17. května 2018 ve věci Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327).

58 – Je téměř zbytečné uvést, že ani v tomto případě nejsou relevantní ustanovení článku 40 směrnice 2013/32, zejména ustanovení týkající se tzv. následných žádostí, jelikož žádost podaná N. R. K. Ahmedbekova u DAB by nemohla být považována za žádost podanou podle směrnice 2011/95 a v každém případě nebylo ve vztahu k této žádosti přijato žádné pravomocné rozhodnutí, jak pro účely označení žádosti o mezinárodní ochranu za „následnou“ vyžaduje čl. 2 písm. q) směrnice 2013/32.

78. V takovém případě se domnívám, pokud by na základě příslušných ustanovení vnitrostátního práva tento soud nebyl příslušný k posouzení této žádosti, že tato pravomoc nemůže být vyvozena z čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32, který definuje rozsah soudního přezkumu, který jsou členské státy povinny zajistit ve vztahu k rozhodnutím o odepření mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95, a vztahuje se tak pouze na situace, kdy takové rozhodnutí existuje a bylo napadeno.

H. K deváté předběžné otázce

79. Podstatou deváté předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32 vykládán v tom smyslu, že ukládá soudu prvního stupně, který rozhoduje o žalobě proti rozhodnutí o odepření mezinárodní ochrany, aby rozhodl o důvodu nepřípustnosti této žádosti uvedeného v čl. 33 odst. 2 písm. e) této směrnice i v případě, že byla žádost meritorně posouzena příslušným orgánem.

80. Z důvodů uvedených v bodech 10 a 70 tohoto stanoviska musí být podle mého názoru i tato předběžná otázka prohlášena za nepřípustnou. Ve věci samé je odpověď na předběžnou otázku záporná z důvodů již uvedených v bodech 17 až 19 tohoto stanoviska.

IV. Závěry

81. Na základě výše uvedených úvah navrhuji, aby Soudní dvůr prohlásil druhou, třetí, osmou a devátou předběžnou otázku za nepřípustné a na zbývající předběžné otázky poté, co budou přeformulovány, odpověděl následovně:

„Článek 25 směrnice Rady 2005/85/ES ze dne 1. prosince 2005 o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka, vykládáný ve světle bodu 22 odůvodnění uvedené směrnice, musí být vykládán v tom smyslu, že nevyžaduje, aby členské státy přistoupily k posouzení přípustnosti žádosti o azyl na základě důvodů uvedených v odstavci 2 tohoto článku, ani aby tuto žádost zamítly v případě, kdy je jeden z těchto důvodů naplněn.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany, a zejména její čl. 2 písm. d) a čl. 4 odst. 3, vykládané ve smyslu jejího bodu 36 odůvodnění, musí být vykládána v tom smyslu, že nebrání přiznání postavení uprchlíka žadateli o mezinárodní ochranu z důvodu jeho rodinných vazeb na osobu, která byla obětí pronásledování ve smyslu čl. 9 odst. 1 této směrnice nebo má oprávněné obavy před pronásledováním z důvodů uvedených v čl. 2 písm. d) této směrnice, pokud se na základě posouzení individuální situace žadatele a osobních okolností, které se ho dotýkají, jakož i s ohledem na všechny relevantní poznatky, ukáže, že z důvodu těchto rodinných vazeb má tento žadatel na individuálním základě oprávněné obavy, že bude sám obětí pronásledování.

Směrnice 2005/85, a zejména její čl. 6 odst. 2 a 3 a čl. 9 odst. 3, musí být vykládána v tom smyslu, že brání tomu, aby žádosti o mezinárodní ochranu, které vlastním jménem podali rodinní příslušníci osoby, která požádala o přiznání postavení uprchlíka, byly považovány za nedílnou součást žádosti podané touto osobou a aby byly posuzovány v rámci jednoho řízení, a to i v případě, že jsou založeny výlučně na stejných důvodech, které jsou těsně spjaty s touto osobou, jež odůvodňují její žádost o přiznání postavení uprchlíka. Směrnice 2005/85 a směrnice 2011/95 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání tomu, aby řízení týkající se žádostí o mezinárodní ochranu, které nezávisle na sobě podali členové jedné rodiny, jež jsou odůvodněné obavami před pronásledováním z důvodu situace jednoho ze členů této rodiny, byla přerušena až do ukončení řízení o žádosti o azyl člena rodiny,

jehož situace je příčinou obav před pronásledováním této rodiny. Toto přerušení však nesmí negativně ovlivnit autonomní povahu žádostí, které vlastním jménem podali rodinní příslušníci žadatele, jehož situace je příčinou jejich obav před pronásledováním, ani bránit jejich meritornímu posouzení po skončení řízení o posouzení žádosti podané tímto žadatelem, a to nezávisle na výsledku tohoto řízení.

Takové vnitrostátní ustanovení, jako je ustanovení dotčené ve věci v původním řízení, na základě kterého jsou rodinní příslušníci osoby, které bylo přiznáno postavení uprchlíka podle čl. 1 oddílu A Ženevské úmluvy, uznáni za uprchlíky nezávisle na okolnosti, zda individuálně splňují kritéria stanovená v tomto článku, pokud je to slučitelné s jejich osobním právním postavením a nebrání tomu důvody pro vyloučení podle článku 12 této směrnice, je za účelem uplatnění výjimky stanovené v článku 3 směrnice 2011/95 slučitelné s ustanoveními této směrnice. Takové vnitrostátní ustanovení spadá pod výjimku uvedenou v článku 3 směrnice 2011/95 pouze pod podmínkou, že rodinným příslušníkům uprchlíka je ponechána možnost požádat o přiznání autonomního postavení uprchlíka a získat jej v případě, že individuálně splňují podmínky pro získání tohoto postavení.

Podání stížnosti ze strany žadatele o azyl k ESLP proti zemi původu dotyčné osoby automaticky nezakládá příslušnost tohoto žadatele k určité společenské vrstvě ve smyslu čl. 10 odst. 1 písm. d) směrnice 2011/95 nebo jeho souhlas s politickými názory ve smyslu čl. 10 odst. 1 písm. e) této směrnice.“